

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ՎԵՐԳԵՏՆՅԱ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՒՄ
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ԱՆՎՏԱՆԳ ԱՊԱԿԻՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ

«Վավերացնում եմ»
Հայաստանի Հանրապետության
Նախագահ Ռ. Քոչարյան
22 մարտի 2005 թ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

24 փետրվարի 2005 թվականի N 289-Ն

ՎԵՐԳԵՏՆՅԱ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ԱՆՎՏԱՆԳ
ԱՊԱԿԻՆԵՐԻ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

«Ստանդարտացման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8-րդ հոդվածին և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2004 թվականի մայիսի 27-ի N 876-Ա որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետությունում 2004 թվականի ընթացքում մշակման ենթակա առաջնային տեխնիկական կանոնակարգերի ցանկի 16-րդ կետին համապատասխան՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը **որոշում է**։

1. Հաստատել վերգետնյա տրանսպորտային միջոցներում օգտագործվող անվտանգ ապակիների տեխնիկական կանոնակարգը՝ համաձայն հավելվածի։

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվանից վեց ամիս հետո։

Հայաստանի Հանրապետության
վարչապետ

Ա. Մարգարյան

2005 թ. մարտի 14
Երևան

Հավելված
ՀՀ կառավարության 2005 թվականի
փետրվարի 24-ի N 289-Ն որոշման

Տ Ե Խ Ն Ի Կ Ա Կ Ա Ն Կ Ա Ն Ո Ն Ա Կ Ա Ր Գ

ՎԵՐԳԵՏՆՅԱ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՒՄ ՕԳՏԱԳՈՐԾՎՈՂ ԱՆՎՏԱՆԳ
ԱՊԱԿԻՆԵՐԻ

I. ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՈԼՈՐՏԸ

1. Վերգետնյա տրանսպորտային միջոցներում օգտագործվող անվտանգ ապակիների տեխնիկական կանոնակարգի (այսուհետ՝ տեխնիկական կանոնակարգ) գործողությունը տարածվում է արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանացանկի 7007 11 100, 7007 21 200 ծածկագրերին համապատասխան անվտանգ բազմաշերտ ապակիների և միաձառ ապակիների (այսուհետ՝ ապակիներ) վրա, որոնք օգտագործվում են բոլոր մակրոկլիմայական շրջաններում շահագործվող վերգետնյա տրանսպորտային միջոցների, տրակտորների, գյուղատնտեսական և բեռնամբարձիչ մեքենաների համար:

(1-ին կետը փոփ. 26.04.07 N 505-Ն)

2. Սույն տեխնիկական կանոնակարգով սահմանվում են ապակիներին ներկայացվող տեխնիկական, ինչպես նաև դրանց մակնշմանը, փաթեթավորմանը ներկայացվող պահանջները և համապատասխանության գնահատման ընթացակարգերը:

(2-րդ կետը փոփ. 02.04.15 N 356-Ն)

3. Սույն տեխնիկական կանոնակարգի գործողությունը չի տարածվում մոտոցիկլետների և ավտոսահնակների համար օգտագործվող ապակիների վրա:

4. Ապակիները ենթակա են համապատասխանության պարտադիր գնահատման:

(4-րդ կետը փոփ. 02.04.15 N 356-Ն)

II. ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

5. Սույն տեխնիկական կանոնակարգում կիրառվում են հետևյալ հասկացությունները՝

վերգետնյա տրանսպորտ՝ տրանսպորտ, որը ներառում է ավտոտրանսպորտի բոլոր տեսակները և գնացքների, այդ թվում՝ մետրոյի գնացքների վագոնները,

ավտոտրանսպորտ՝ արագընթաց տրանսպորտ, որը ներառում է մարդատար, բեռնատար ու բազմանպատակային մեքենաները, ավտոբուսները և տրոլեյբուսները,

թեթև մարդատար մեքենա՝ փոխադրամիջոց, որում նախատեսված են, վարորդի տեղից բացի, ութից ոչ ավելի տեղեր՝ ուղևորների փոխադրման համար,

բազմաշերտ ապակի՝ արտադրատեսակ՝ կազմված 2 և ավելի շերտից, որոնք միմյանց միացված են մեկ կամ մի քանի միջանկյալ պլաստմասսայե պատվածքի միջնաշերտերով,

միաձառ ապակի՝ միաշերտ ապակի՝ ենթարկված հատուկ ջերմամշակման՝ մեխանիկական հատկությունների բարձրացման և հարվածի դեպքում փշրումն ապահովելու համար,

կորաձև ապակի՝ ապակի, որը կորացված է ոչ պակաս, քան մեկ ուղղությամբ,

հողմապակի՝ ապակի, որն օգտագործվում է տրանսպորտային միջոցների առաջնային որմնաբացվածքի ապակեպատման համար,

հողմապակու սեգմենտի բարձրություն՝ կորաձև ապակու ներքին մակերևույթից մինչև ապակու եզրով անցնող հարթության միջև առավելագույն հեռավորությունը,

այլ ապակի՝ ապակի, որն օգտագործվում է տրանսպորտային միջոցների կողային և հետին որմնաբացվածքների ապակեպատման համար:

III. ՇՈՒԿԱ ՄՈՒՏՔ ԳՈՐԾԵԼՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

6. Արգելվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում համապատասխանության պարտադիր գնահատման ենթակա ապակիների իրացումն առանց համապատասխանության գնահատման:

(6-րդ կետը փոփ. 02.04.15 N 356- Ն)

7. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում համապատասխանության պարտադիր գնահատման ենթակա և շրջանառության մեջ գտնվող ապակիները պետք է ուղեկցվեն համապատասխանության ազգային նշանի մակնշմամբ, համապատասխանության սերտիֆիկատով կամ գրանցված համապատասխանության հայտարարագրով:

(7-րդ կետը փոփ. 02.04.15 N 356- Ն)

IV. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

8. Ապակիները պետք է արտադրվեն սույն տեխնիկական կանոնակարգով և ստանդարտացման նորմատիվ, ինչպես նաև ապակիների տեխնիկական (կոնստրուկտորական և տեխնոլոգիական) փաստաթղթերով սահմանված պահանջներին համապատասխան:

9. Ապակիների կոնստրուկտորական փաստաթղթերում պետք է տրված լինեն հետևյալ տվյալները՝

ա) պայմանական նշագիրը՝ սահմանված որոշակի տեսակի ապակիների ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթերով,

բ) գույնը,

գ) չափերը՝ սահմանային շեղումներով,

դ) կորաձև ապակիների համար ձևանմուշի և լայնական կորության նկատմամբ թույլատրելի անհարումը,

ե) հարթ ամրացված ապակիների համար հարթայնության շեղումները՝ միլիմետրերով,

զ) ապակու եզրից այն հեռավորությունը, որի վրա թույլատրվում է սեղմակների և ցցաձողերի հետքերը և դրանց չափը,

է) բաց և սահող կողերը,

ը) իջեցվող և շարժական ապակիների կողերի մշակման եղանակը,

թ) հողմապակու տեղադրման անկյունը, որը գտնվում է տրանսպորտային միջոցի լայնական առանցքով անցնող ուղղահայաց հարթությունում և ձևավորվում է հողմապակու վերին ու ստորին եզրերով անցնող ուղղահայաց և ուղիղ գծով,

ժ) հողմապակիների օպտիկական որակի ստուգման համար A, B և 1-ին գոտիների դիրքը և չափերը: Գոտիները նշագրվում են տրանսպորտային միջոցներ արտադրող կազմակերպությունների կողմից տրված պահանջներին համապատասխան,

ժա) հողմապակիների վրա մթնեցման շերտերի առկայության դեպքում՝ դրանց չափերը և բնութագրերը,

ժբ) շրջանակով և կիպարարով փակվող շերտերի լայնությունը,

ժգ) մակնշման տեղը,

ժդ) 70 %-ից պակաս լուսաթափանցելիությամբ ապակիների համար լուսաթափանցման չափի և տեսակի մակնշումը:

10. Ապակիների չափերը և դրանց սահմանային շեղումները պետք է համապատասխանեն կոնստրուկտորական փաստաթղթերով սահմանված պահանջներին ու չպետք է գերազանցեն 1-ին աղյուսակով և սույն տեխնիկական կանոնակարգի 11-րդ կետով սահմանված նորմերը:

Աղյուսակ 1

Ապակու տեսակը	Մակերեսը, մ ² , ոչ ավելի	Հաստությունը, մմ
Բազմաշերտ՝ հարթ	2	4-7.5
Բազմաշերտ՝ կոր	2.5	5-7.5
Միաձ ապակի՝ հարթ	2.3	3-6
Միաձ ապակի՝ կոր	1.5	

11. Հարթ ապակիների չափերի սահմանային շեղումները չպետք է լինեն $\pm 2,0$ մմ-ից ավելի:

Ապակիների հաստության սահմանային շեղումները չպետք է գերազանցեն՝

ա) բազմաշերտ ապակիներինը՝ $\pm 0,4$ մմ,

բ) ամրացված ապակիներինը՝ $\pm 0,3$ մմ:

Միաձ ապակիների հաստության շեղումները չպետք է գերազանցեն $\pm 0,2$ մմ-ն:

12. Էլեկտրագնացքների և ներքին այրման շարժիչներով գնացքների ուղևորատար վագոնների ապակեպատման համար նախատեսված ապակիների չափերը և դրանց սահմանային շեղումները պետք է համապատասխանեն սույն տեխնիկական կանոնակարգի IX բաժնով սահմանված էլեկտրագնացքների և դիզել-գնացքների ուղևորատար վագոնների ապակիների ստանդարտով սահմանված նորմերին:

13. Հողմապակիները պետք է արտադրված լինեն $0,76$ մմ հաստությամբ թաղանթ ունեցող բազմաշերտ ապակուց: Մինչև 30 կմ/ժ արագություն զարգացնող դանդաղընթաց տրանսպորտային միջոցների համար թույլատրվում է միաձ ապակուց հողմապակու արտադրումը:

14. Սահմանված ձևից հարթ ապակիների և կորաձև ապակիների հարթությունների շեղումները պետք է սահմանված լինեն որոշակի տեսակի ապակիների ստանդարտացման նորմատիվ և կոնստրուկտորական փաստաթղթերով:

15. Ապակիների բաց և սահուն կողերը պետք է լինեն հղկված, փակ անշարժները՝ բթացված:

Չի թույլատրվում ապակիների բաց կողերի վրա կոտրվածքներ:

Ապակիների սահող և անշարժ փակ կողերի վրա թույլատրելի կոտրվածքների (ջարդվածքների) չափերն ու քանակը պետք է սահմանվեն որոշակի տեսակի ապակիների ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթերով:

16. Ավտոտրանսպորտային միջոցների հողմապակու լուսաթափանցելիությունը պետք է լինի 75 տոկոսից ոչ պակաս, առջևի դռների ապակիներինը, առջևի կողային ապակիներինը (առկայության դեպքում) և այլ ապակիներինը՝ 70 տոկոսից ոչ պակաս: Հետին տեսանելիության 2 հայելիների առկայության դեպքում այլ ապակիների լուսաթափանցելիությունը կարող է լինել 70 տոկոսից ցածր:

Ապակեպատված կամ լուսանցքային տանիքի, թեթև մարդատար մեքենաների

B գոտու և այլ տրանսպորտային միջոցների համար 1-ին գոտու մթնեցված շերտերից դուրս գտնվող սահմաններում լուսաթափանցելիությունը չի նորմավորվում: Հողմապակիների գոտիները որոշվում են՝ համաձայն սույն տեխնիկական կանոնակարգի VIII բաժնի:

Ջերմակլանող հողմապակիները չպետք է աղավաղեն սպիտակ, դեղին, կարմիր, կանաչ և կապույտ գույների ճիշտ ընկալումը:

(16-րդ կետը խմբ. 15.11.07 N 1609- Ն)

17. Հողմապակիների օպտիկական աղավաղումները (Էկրանի վրա պրոյեկտված շրջանակի տրամագծի փոփոխությունը) A և 1-ին գոտիներում չպետք է գերազանցեն $\pm 2,5$ մմ (2) և B գոտում՝ ± 7 մմ (6) արժեքները:

Հողմապակու եզրից 100 մմ հեռավորության վրա գտնվող A և 1-ին գոտիների բոլոր մասերի համար թույլատրվում է 123 մմ (25) երկրորդային պատկերի շեղումը:

Վերգետնյա տրանսպորտային հողմապակիների համար ծայրամասային գոտու եզրից 25 մմ հեռավորության վրա, տրակտորների և գյուղատնտեսական մեքենաների հողմապակիների համար՝ 100 մմ հեռավորության վրա օպտիկական աղավաղումները և երկրորդային պատկերների շեղումները չեն նորմավորվում: Երկու կետով հողմապակիների համար հարակից բաժանող կանգնակի նկատմամբ 35 մմ լայնակի շերտում օպտիկական ցուցանիշները չեն նորմավորվում:

18. Ապակիների թույլատրելի արատները պետք է սահմանված լինեն որոշակի տեսակի ապակիների ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթերով:

Բազմաշերտ ապակիներին ներկայացվող պահանջները

19. Բազմաշերտ ապակեթերթերի մեկը մյուսի նկատմամբ թույլատրելի շեղվածությունը և սոսնձաթաղանթի էլքը պետք է սահմանված լինեն որոշակի տեսակի ապակիների ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթերով:

20. Հողմապակիները (40 ± 2) °C և մինուս (20 ± 2) °C ջերմաստիճաններում պետք է դիմանան (227 ± 2) գ զանգվածով գնդի հարվածին:

Գնդի անկման բարձրության և հարվածի հակադիր ուղղությամբ առանձնացված բեկորների զանգվածը պետք է համապատասխանի 2-րդ աղյուսակով սահմանված նորմերին:

Աղյուսակ 2

Ապակու հաստությունը, մմ	Անկման բարձրությունը, մ, $0^{+0,025}$		Բեկորների զանգվածը, գ, ոչ ավելի
	- 20°C	+40°C	
Մինչև 4,5-ը ներառյալ	8,5	9,0	12
4,5-ից բարձր՝ մինչև 5,5-ը ներառյալ	9,0	10	15
5,5-ից բարձր՝ մինչև 6,5-ը ներառյալ	9,5	11	20
6,5-ից բարձր	10	12	25

Յուրաքանչյուր ջերմաստիճանում փորձարկման ենթարկված 10 նմուշից 8-ը չպետք է բաժանվի առանձին մասերի և առնվազն 8 գնդեր չպետք է անցնեն նմուշների միջով:

21. Հողմապակիները պետք է լինեն կայուն $(40^{+0,025})$ մ բարձրությունից, 82 մմ-ին մոտ

տրամագծով, (2260 ± 20) գ զանգվածով գնդի հարվածով ծակատման նկատմամբ:
 Հարվածից հետո 5 վ-ում ապակու միջով չպետք է անցնի գունդը:

22. Հողմապակիները պետք է դիմանան $(1,5^{+0}_{-0,005})$ մ բարձրությունից մանեկենի անկման հարվածին: Հարվածի ժամանակ պետք է ձևավորվեն բազմակի շառավղային և շրջանաձև ճաքեր: Հարվածի կետից մինչև մոտակա շրջանաձև ճաքի հեռավորությունը պետք է լինի 80 մմ-ից ոչ ավելի: Ապակու բեկորները չպետք է առանձնանան սոսնձաթաղանթից: Հարվածի կետի կենտրոնում 60 մմ տրամագծով շրջանակում թույլատրվում է երկու կողմից ճաքեր՝ մեկ կամ մի քանի և 4 մմ-ից ոչ ավելի լայնությամբ բեկորների առանձնացում:

Հարվածի կողմից միջանկյալ շերտը 20 սմ²-ից ավելի մակերեսով հատվածամասում չպետք է մերկանա: Թույլատրվում է 35 մմ երկարությամբ միջանկյալ շերտի վրա ճեղքվածքների առաջացումը:

23. Ապակիները, բացի հողմապակիներից, պետք է դիմանան (227 ± 2) գ զանգվածով գնդի հարվածին: Գունդը չպետք է անցնի նմուշի միջով: Գնդի անկման բարձրությունը և հարվածի հակադիր ուղղությամբ առանձնացված բեկորների զանգվածը պետք է համապատասխանեն 3-րդ աղյուսակով սահմանված արժեքներին:

Մինչև 0,1 մ² մակերեսը ներառյալ և 300 մմ-ից պակաս լայնությամբ ապակիները մեխանիկական ամրության փորձարկումների չեն ենթարկվում:

Աղյուսակ 3

Ապակու հաստությունը, մմ	Գնդի անկման բարձրությունը, մ, $0^{+0,025}$	Բեկորների զանգվածը, գ, ոչ ավելի
Մինչև 5,5-ը ներառյալ	5,0	15
5,5-ից բարձր՝ մինչև 6,5-ը ներառյալ	6,0	
6,5-ից բարձր	7,0	

24. Ապակիները, բացի հողմապակիներից, պետք է դիմանան $(1,5^{+0}_{-0,005})$ մ բարձրությունից մանեկենի անկման հարվածին: Հարվածի ժամանակ փորձարկվող նմուշը պետք է ճկվի և ճեղքվի՝ առաջացնելով հարվածի կետի շուրջը կենտրոնացված բազմաթիվ ճաքեր: Թույլատրվում է թաղանթի կտրվածք, սակայն մանեկենի գլուխը չպետք է անցնի ապակու միջով: Չի թույլատրվում սոսնձաթաղանթից մեծ բեկորների առանձնացումը:

Ճանապարհաշինարարական, գյուղատնտեսական մեքենաների և պաշտպանիչ էկրանների համար բազմաշերտ ապակիները մանեկենի հարվածի փորձարկումների չեն ենթարկվում:

25. Ապակիները պետք է լինեն լուսակայուն: Ապակիների ճառագայթումից հետո լուսանցումը պետք է լինի մինչև ճառագայթումը դրանց լուսանցման 95 %-ից ոչ պակաս և բոլոր դեպքերում ավտոտրանսպորտի հողմապակիների համար՝ 75 %-ից ոչ պակաս, և այլ ապակիների համար՝ 70 %-ից ոչ պակաս: Չի թույլատրվում այլ թերությունների առաջացումը:

26. Ապակիները պետք է լինեն խոնավակայուն: Խոնավակայունության փորձարկումներից հետո ապակիների նմուշների վրա չի թույլատրվում բշտիկների

առաջացում և նմուշների ապակու շերտատում՝ հատված եզրից 10 մմ-ից ավելի և հատվածից՝ 15 մմ-ից ավելի հեռավորության վրա:

27. Ապակիները պետք է լինեն ջերմակայուն: Ջերմակայունության փորձարկումներից հետո ապակիների նմուշների վրա չի թույլատրվում բշտիկների առաջացում ու նմուշների չհատված եզրից 14 մմ-ից ավելի կամ հատվածից՝ 25 մմ-ից ավելի և փորձարկումների ժամանակ առաջացած ցանկացած ճաքից 10 մմ հեռավորության վրա ապակու շերտատում:

Միսած ապակիներին ներկայացվող պահանջները

28. Միսած ապակիները պետք է լինեն մեխանիկակայուն և պետք է դիմանան 4-րդ աղյուսակում ներկայացված բարձրություններից (227 ± 2) գ զանգվածով պողպատյա գնդի հարվածին:

Աղյուսակ 4

Գնդի անկման բարձրությունը, մ, $^{+0,025}_0$	Ապակու հաստությունը, մմ
2,0	մինչև 3,5-ը ներառյալ
2,5	3,5-ից բարձր՝ մինչև 5,5-ը ներառյալ
3,0	5,5-ից բարձր

Փորձարկվող ապակիների 6 նմուշներից առնվազն 5-ը պետք է դիմանա գնդի հարվածին:

Մինչև 0,1 մ² մակերեսը ներառյալ և 300 մմ-ից պակաս լայնությամբ ապակիները մեխանիկական ամրության փորձարկումների չեն ենթարկվում:

29. Փորձարկումների ժամանակ ապակիների քայքայման բնույթը որոշող 50 x 50 մմ չափով ցանկացած քառակուսիներում պետք է լինեն 40-ից ոչ պակաս և 400-ից (3 մմ-ից պակաս հաստությամբ ապակիների համար՝ 450) ոչ ավելի բեկորներ:

Չի թույլատրվում 3 սմ²-ից ավելի մակերես ունեցող բեկորներ: Թույլատրվում է մի քանի բեկորներ՝ երկարավուն ձևի, եթե դրանք չունեն սուր ծայրեր և պոկվել են ապակու եզրից՝ ստեղծելով 45°-ը չգերազանցող անկյուն: Այդ դեպքում բեկորի երկարությունը չպետք է գերազանցի 75 մմ-ն, և 60 - 75 մմ երկարությամբ բեկորների թիվը չի գերազանցում 5 հատը:

Հարվածի կետի շուրջ 75 մմ շառավղով շրջանակի, ինչպես նաև 20 մմ լայնությամբ եզրագծի գոտում քայքայման բնույթը չի նորմավորվում:

Ապակիների մակնշումը

30. Յուրաքանչյուր ապակու վրա պետք է դրոշմով մակնշված լինեն հետևյալ տվյալները՝

ա) արտադրող կազմակերպության անվանումը և ապրանքային նշանը (առկայության դեպքում),

բ) ապակու տեսակը և տիպի պայմանական նշագիրը՝ սահմանված որոշակի

տեսակի ապակու ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթով,

զ) ապակիները, որոնց լուսաթափանցելիությունը 70 %-ից պակաս է, պետք է լրացուցիչ մակնշված լինեն «Y» նշանով,

դ) ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթի նշագիրը կամ այդ փաստաթղթով նախատեսված պայմանական նշանը,

ե) ավտոտրանսպորտային միջոցների բազմաշերտ ապակիների համար՝ ապակու արտադրման տարեթիվը և ամիսը:

31. Ավտոտրանսպորտային միջոցների հողմապակու համար պետք է նշված լինի ապակու տեսակը: Ապակիների տեսակը և նշագիրը պետք է սահմանված լինեն որոշակի տեսակի ապակիների ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթերով:

32. Արտադրողի և պատվիրատուի միջև կնքված պայմանագրի հիման վրա կամ որոշակի տեսակի ապակիների ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթերով կարող են սահմանվել լրացուցիչ տվյալներ (թղթե պիտակների վրա՝ համարը՝ ըստ կատալոգի, ապակու տեսակը և այլն):

33. Ապակիների փոխադրական տարայի (փաթեթի) վրա պետք է փակցված լինի պիտակ՝ հետևյալ բովանդակությամբ՝

ա) արտադրող կազմակերպության անվանումը և ապրանքային նշանը (առկայության դեպքում),

բ) ապակու տիպի նշագիրը՝ սահմանված որոշակի ապակու ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթով,

զ) չափերը և ապակու տեսակը,

դ) ապակիների թիվը փաթեթում՝ հատ,

ե) թողարկման թվականը,

զ) ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթի նշագիրը կամ այդ փաստաթղթով սահմանված պայմանական նշանը,

է) փաթեթավորման թվականը:

34. Փոխադրման տարաների վրա մակնշումը պետք է կատարվի IX բաժնով սահմանված ցանկով նախատեսված բեռների մակնշման ստանդարտի պահանջներին համապատասխան: Վարվելակարգային նշանները, լրացուցիչ և տեղեկատվական ցուցումները պետք է սահմանված լինեն որոշակի տեսակի ապակիների ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթերով:

Ապակիների փաթեթավորմանը ներկայացվող պահանջները

35. Յուրաքանչյուր ապակի ծածկում են թղթով կամ այնպիսի նյութով, որը չունի քերծելու հատկություն:

36. Կախված ապակիների ձևից և չափերից՝ դրանք փոխադրական փաթեթում պետք է դասավորվեն 12 հատից ոչ ավելի: Փոխադրական փաթեթի ձևը և փաթեթավորման համար անհրաժեշտ նյութերը պետք է սահմանված լինեն որոշակի տեսակի ապակիների ստանդարտացման նորմատիվ փաստաթղթերով:

Փաթեթավորումից առաջ բազմաշերտ կորածն հողմապակիների եզրաշերտերը պետք է կողային մասերով լինեն սոսնձային թաղանթով եզրավորված:

37. Փոխադրական փաթեթները տեղադրվում են բեռնարկղերի մեջ:

Բազմահարկ բեռնարկներով փոխադրվելու դեպքում դրանց մեջ պետք է նախատեսված լինեն հատուկ միջոցներ, որոնց օգնությամբ բացառվեն ապակիների փոխադրական փաթեթների տեղաշարժը:

38. Փոքր քանակությամբ ապակիների փոխադրումը կարելի է իրականացնել փայտյա արկղերով, դրանք լրացուցիչ ամրացնելով փաթեթավորման պողպատե ժապավենով՝ փոխադրման ժամանակ բացառելով ապակիների տեղաշարժը:

39. Ապակիների յուրաքանչյուր փոխադրման տարա կամ բեռնարկի պետք է ունենա ապրանքաուղեկից փաստաթուղթ, որի վրա պետք է նշված լինեն սույն տեխնիկական կանոնակարգի 33-րդ կետով սահմանված տվյալները:

Առևտրային կազմակերպությունների համար ապակիների արկղերում կամ բեռնարկներում պետք է նախատեսված լինի նաև հրահանգ՝ դրանց փաթեթի բացման, ապակիների պահման և տեղադրման վերաբերյալ ցուցումներով:

V. ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐԸ *(վերնագիրը փոփ. 02.04.15 N 356-Ն)*

40. Սույն տեխնիկական կանոնակարգի պահանջներին ապակիների համապատասխանությունը հավաստելու համար արտադրողը կամ Հայաստանի Հանրապետությունում նրա լիազոր ներկայացուցիչը՝

- 1) պետք է կիրառի Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի հունվարի 16-ի N 56-Ն որոշմամբ սահմանված Ա 2 կամ Զ ընթացակարգը.
- 2) ապակիների և (կամ) դրանց փոխադրական տարաների ու ապրանքաուղեկից փաստաթղթերի վրա պետք է նշի Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թվականի մարտի 14-ի N 337-Ն որոշմամբ նախատեսված ձևի համապատասխանության ազգային նշան:

(40-րդ կետը խմբ. 02.04.15 N 356-Ն)

41. Սերտիֆիկացման մարմինը փորձարկումներ կատարելու նպատակով ապակիների նմուշառումն իրականացնում է արտադրողի, մատակարարի կամ նրա լիազոր ներկայացուցչի մասնակցությամբ՝ տվյալ խմբաքանակը բնորոշող նվազագույն բավարար քանակով՝ սույն տեխնիկական կանոնակարգի IX բաժնում ներկայացված ստանդարտով սահմանված խմբաքանակից դրանց նմուշների ընտրանքին համապատասխան:

42. Ապակիների նույնականացման գործընթացում ստուգվում են դրանց մակնշման համապատասխանությունն ապրանքաուղեկից փաստաթղթերում տրված տեղեկատվությանը:

43. Համապատասխանության գնահատման նշանակված մարմինը փորձարկումները պետք է կատարի սույն տեխնիկական կանոնակարգի կիրարկումն ապահովող և փորձարկման մեթոդներ սահմանող ստանդարտներին համապատասխան:

(43-րդ կետը խմբ. 02.04.15 N 356-Ն)

44. Եթե գնահատումն իրականացվել է Զ համապատասխանության գնահատման ընթացակարգով՝ համապատասխանության գնահատման նշանակված մարմինը հայտատուին համապատասխանության սերտիֆիկատ հանձնելու ժամանակ նրա հետ կնքում է սերտիֆիկատ տալու պայմանների պահպանման նկատմամբ իրականացվող

հսկողության պայմանագիր: Համապատասխանության հայտարարագրի և համապատասխանության սերտիֆիկատի գործողության ժամկետի ընտրությունը պետք է կատարվի ըստ իրականացված համապատասխանության գնահատման ընթացակարգի՝

1) Ա 2 ընթացակարգի դեպքում՝ 12 ամիս.

2) Զ ընթացակարգի դեպքում՝ սերտիֆիկատի գործողության ժամկետ է սահմանվում հաշվի առնելով ապակիների ծառայության ժամկետները, բայց 12 ամսվանից ոչ պակաս: **(44-րդ կետը խմբ. 02.04.15 N 356-Ն)**

45. Սերտիֆիկացված ապակիների համապատասխանության հսկողությունն իրականացվում է համապատասխանության սերտիֆիկատի գործողության ժամկետի ընթացքում առնվազն տարեկան մեկ անգամ՝ սույն տեխնիկական կանոնակարգի 44-րդ կետում նշված պայմանագրով սահմանված ժամկետներում:

(45-րդ կետը խմբ. 02.04.15 N 356-Ն)

46. Համապատասխանության սերտիֆիկատի գործողությունը կասեցնելու կամ դադարեցնելու դեպքում համապատասխանության գնահատման նշանակված մարմինը դրա մասին տեղեկացնում է համապատասխանության սերտիֆիկատը տնօրինողին և զրավոր ծանուցում ստուգումներ իրականացնող իրավասու մարմիններին:

(46-րդ կետը խմբ. 02.04.15 N 356-Ն)

VI. ՉԱՓՈՒՄՆԵՐԻ ՄԻԱՄՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԸ

47. Ապակիների չափումների միասնականության ապահովումը պետք է իրականացնել «Չափումների միասնականության ապահովման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

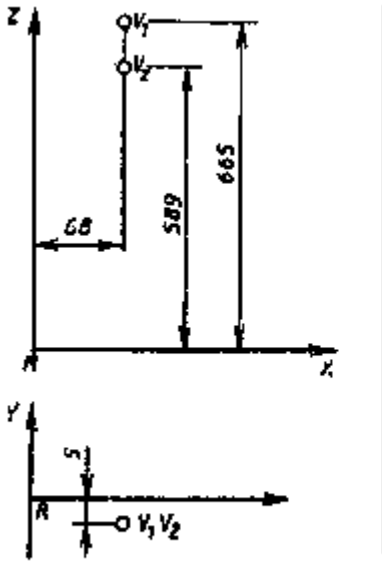
VII. ՊԵՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

48. Սույն տեխնիկական կանոնակարգի պահանջներին ապակիների համապատասխանության պետական վերահսկողությունը պետք է իրականացվի «Համապատասխանության գնահատման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

VIII. ՀՈՂՄԱՊԱԿԻՆԵՐԻ ԳՈՏԻՆԵՐԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Մարդատար ավտոմեքենաների հողմապակիների A և B գոտիների որոշումը

49. Ավտոտրանսպորտի հողմապակիների A և B գոտիները (1-ին զծապատկեր) որոշվում են տրանսպորտային միջոցում դրանց տեղակայման անկյան դիրքով (V₁ և V₂ կետեր)՝ վարորդի աչքի պայմանական դիրքի համեմատ:

Գծապատկեր 1

V_1 և V_2 կետերը որոշվում են R նստոցի ստուգիչ կետում սկզբնակետի կոորդինատների ուղղանկյուն համակարգի համեմատ, որի x և z առանցքների ուղղությունը համընկնում է ավտոմեքենայի թափքի նախագծման ժամանակ կիրառվող կոորդինատների համակարգի առանցքների ուղղության հետ:

V_1 և V_2 կետերի կոորդինատները նստոցի թիկնակի 25° թեքության ժամանակ որոշվում են 2-րդ գծապատկերին և 5-րդ աղյուսակին համապատասխան:

Աղյուսակ 5

Կետը	Կոորդինատները, մմ		
	x	y	z
V_1	68	-5	665
V_2	68	-5	589

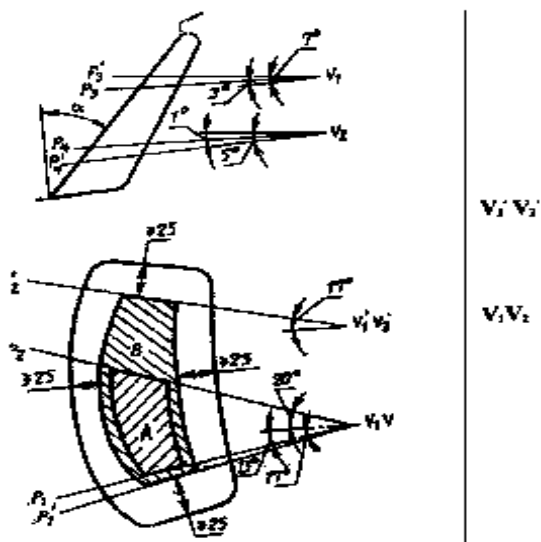
Նստոցի թիկնակի թեքության 25° -ից տարբերվող անկյունների դեպքում V_1 և V_2 կետերի համար անհրաժեշտ է 6-րդ աղյուսակին համապատասխան x և z կոորդինատների համեմատ մտցնել ուղղումներ:

Աղյուսակ 6

Նստոցի թիկնակի թեքության անկյունը	Կոորդինատները, մմ		Նստոցի թիկնակի թեքության անկյունը	Կոորդինատները, մմ		Նստոցի թիկնակի թեքության անկյունը	Կոորդինատները, մմ	
	x	z		x	z		x	z
5°	-186	28	17°	-71	17	29°	34	-11

6°	-176	27	18°	-62	15	30°	43	-14
7°	-167	27	19°	-53	13	31°	51	-17
8°	-157	26	20°	-44	11	32°	59	-21
9°	-147	26	21°	-35	9	33°	67	-24
10°	-137	25	22°	-26	7	34°	76	-28
11°	-128	24	23°	-17	5	35°	84	-31
12°	-118	23	24°	-9	2	36°	92	-35
13°	-109	22	25°	0	0	37°	100	-39
14°	-99	21	26°	9	-3	38°	107	-43
15°	-90	20	27°	17	-5	39°	115	-47
16°	-81	18	28°	56	-8	40°	123	-52

50. Հողմապակու A և B գոտիների դիրքերը որոշվում են 2-րդ գծապատկերին համապատասխան:

Գծապատկեր 2

1) A գոտին որոշվում է ապակու արտաքին մակերևույթի չափերը սահմանափակող չորս հարթությունով՝

ա) V_1 և V_2 կետերով 13° անկյունով դեպի ձախ անցնող P_1 ուղղաձիգ հարթությունով,

բ) V_1 և V_2 կետերով 20° անկյունով դեպի աջ անցնող P_2 ուղղաձիգ հարթությունով,

գ) ավտոմեքենայի միջին երկայնական հարթությանն ուղղահայաց և V_1 կետով 3° անկյունով դեպի վերն անցնող P_3 հարթությունով,

դ) ավտոմեքենայի միջին երկայնական հարթությանն ուղղահայաց և V_2 կետով 1° անկյունով դեպի ներքն անցնող P_4 հարթությունով.

2) B գոտին որոշվում է եզրից ավելի քան 25 մմ հեռավորության վրա և արտաքին մակերևույթի չափերը սահմանափակող չորս հարթությունով՝

ա) V_1 և V_2 կետերով 17° անկյունով դեպի ձախ անցնող P_1' ուղղաձիգ հարթությունով,

բ) V_1' և V_2' կետերով 17° անկյունով դեպի աջ V_1 և V_2 սիմետրիկ, ավտոմեքենայի միջին

երկայնական հարթությանը համեմատ անցնող P_2 ուղղաձիգ հարթությունով,

զ) ավտոմեքենայի միջին երկայնական հարթությանն ուղղահայաց և V_1 կետով 7° անկյունով դեպի վերն անցնող P_3' հարթությունով,

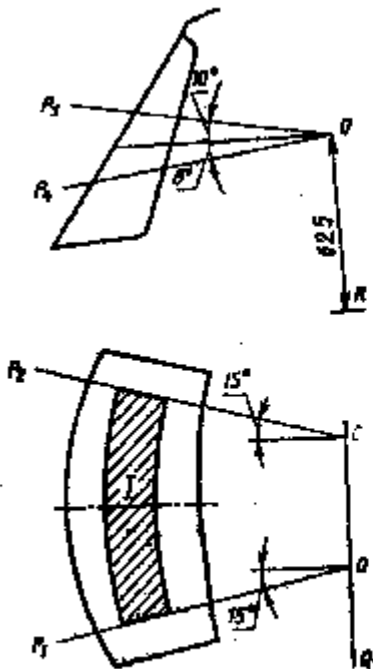
դ) ավտոմեքենայի միջին երկայնական հարթությանն ուղղահայաց և V_2 կետով 5° անկյունով դեպի ներքև անցնող P_4' հարթությունով:

51. Բեռնատար ավտոմեքենաների, ավտոբուսների, տրակտորների և գյուղատնտեսական մեքենաների հողմապակիների 1-ին գոտու որոշումը՝

1) հողմապակիների 1-ին գոտու դիրքը որոշվում է 3-րդ գծապատկերին համապատասխան և՝

ա) տրանսպորտային միջոցի միջին երկայնական հարթությանը զուգահեռ ուղղաձիգ հարթությունով անցնող՝ վարորդի նստոցի ստուգիչ R կետի վերևում 625 մմ բարձրության վրա գտնվող և դեկանիվի առանցքով անցնող O տեսադաշտի կետի հիման վրա,

բ) O տեսադաշտի կետով անցնող և տրանսպորտային միջոցի միջին երկայնական հարթությանն ուղղահայաց հորիզոնական ուղիղ գծի՝ OQ ուղու հիման վրա.

Գծապատկեր 3

2) 1-ին գոտին որոշվում է հողմապակու արտաքին մակերևույթի չափերը սահմանափակող չորս հարթությունով՝

ա) O կետով և տրանսպորտային միջոցի միջին երկայնական հարթությունից 15° անկյունով դեպի ձախ անցնող P_1 ուղղաձիգ հարթությունով,

բ) P_1 -ին սիմետրիկ և տրանսպորտային միջոցի միջին երկայնական հարթությունից աջ գտնվող P_2 ուղղաձիգ հարթությունով,

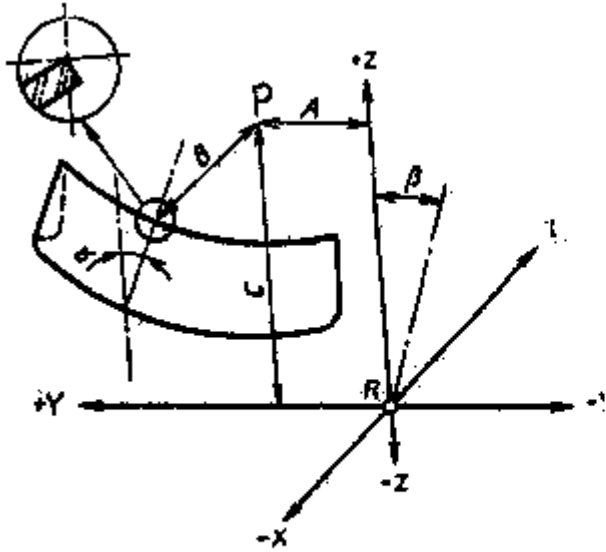
գ) OQ -ին ուղիղ և հորիզոնական հարթության 10° անկյունով դեպի ներքև անցնող

P₃ հարթությունով,

դ) OQ-ին ուղիղ և հորիզոնական հարթության 8° անկյունով դեպի վերև անցնող

P₄ հարթությունով:

Սույն տեխնիկական կանոնակարգի 4-րդ գծապատկերին համապատասխան՝ հողմապակու թեքության անկյունը և վարորդի նստոցի թիկնակի թեքության անկյունը թեթև մարդատար ավտոմեքենաների համար հողմապակու վերին եզրի միջին մասի համեմատ P (A, B, C) կետի կոորդինատները նշվում են ավտոտրանսպորտի հողմապակիների գծագրերում:

Գծապատկեր 4

Թույլատրվում է տրակտորների և գյուղատնտեսական մեքենաների համար 1-ին գոտու դիրքն ընդունել հողմապակու ամբողջ մակերևույթը՝ բացառությամբ 100 մմ լայնությամբ ծայրամասային գոտուց:

IX. ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳՈՎ ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ՍՏԱՆԴԱՐՏՆԵՐԻ ՑԱՆԿԸ

Ստանդարտի նշագիրը	Պահանջներ և փորձարկման մեթոդներ սահմանող ստանդարտի անվանումը
ԳՕՍ 5727 3-րդ և 4-րդ բաժին	Ապակիներ անվտանգ վերգետնյա տրանսպորտային միջոցների համար. Ընդհանուր տեխնիկական պայմաններ
ԳՕՍ 13521	Ապակիներ էլեկտրագնացքների և դիզել-գնացքների ուղևորատար վագոնների. Հիմնական չափեր և տեխնիկական պահանջներ
ԳՕՍ 14192	Մակնշում բեռների
ԳՕՍ 27902	Ապակի անվտանգ ավտոմեքենաների, տրակտորների և

	գյուղատնտեսական մեքենաների համար. Օպտիկական հասկությունների որոշում
ԳՕՍՍ 27903	Ապակի անվտանգ ավտոմեքենաների, տրակտորների և գյուղատնտեսական մեքենաների համար. Մեխանիկական հասկությունների որոշում
ԳՕՍՍ 27904	Ապակի անվտանգ ավտոմեքենաների, տրակտորների և գյուղատնտեսական մեքենաների համար. Լուսակայունության, ջերմակայունության և խոնավակայունության որոշում

(հավելվածը փոփ. 26.04.07 N 505-Ն, խմբ. 15.11.07 N 1609-Ն, փոփ., խմբ. 02.04.15 N 356-Ն)

**Հայաստանի Հանրապետության
կառավարության աշխատակազմի
ղեկավար-նախարար**

Մ. Թովույան